

Projektarbejde definerer skolen – og de kan ikke forestille sig andet

Sønderkov-Skolen i Sønderborg er en af fire såkaldte Leaps-skoler, hvor arbejdet foregår undersøgende og projektorienteret. Det er vejen frem, mener de på skolen, hvor elevernes motivation og trivsel er øget.

TEKST: HELLE LAURITSEN • FOTO: MICHAEL DROST-HANSEN

»Det er fedt at have projekt. Jeg synes, jeg lærer mere end i den normale undervisning, hvor de mange forskellige lektioner gør dagen for opsplittet«, siger Emma fra 5.a på Sønderkov-Skolen i Sønderborg.

Skolens leder fortæller, at det ulovlige fravær på skolen er faldet, efter at de er blevet Leaps-skole. Leaps står for læring og engagement i autentiske projekter med fokus på science. I alt fire danske skoler arbejder i Leaps-projektet, men Sønderkov-Skolen har været i gang længst.

»Det er en rigtig god måde ikke at blive skoletræt på, fordi arbejdet varierer hele tiden«, siger Jens fra 8.b. Han kan godt lide at arbejde i gruppe, hvor man hele tiden kan tale om arbejdet med de andre. I begyndelsen var hans forældre nok lidt forvirrede over forandringerne, fortæller han, men nu forstår de arbejdsformen og er ikke bekymrede for det faglige niveau.

Da Sønderkov-Skolen begyndte på Leaps for fire år siden, var planen, at al undervisning skulle være projektbaseret for 0.-8. klasse. Det er skolen, der har cirka 650 elever, dog gået bort fra. Nu er der minimum to

projekter på hver otte uger om året. Resten af tiden foregår undervisningen fagdelt i lektioner. 9. klasse kører anderledes på grund af de mange prøver og eksamener, de skal til.

»Jeg er stolt af den kæmpeudvikling og alle de forandringsprocesser, medarbejderne her har været igennem. Jeg synes, vi er landet et godt sted nu. Vi har jo 12 potentielle prøfefag og er ikke anderledes dér end andre skoler, så strukturen er ændret til to projektperioder i år og fra næste skoleår tre projektperioder fra børnehaveklasse til 7. klasse. Der er kun én projektperiode i 8. klasse nu«, siger skoleleder Mette Elmerdahl.

Projekter med struktur

Selv om der er skåret ned på projektperioderne, så er det stadig dem, der definerer undervisningen på skolen. Og vel at mærke projekter med meget struktur. Lærerne fortæller om at bruge »scum-boards« i klasserne, hvor hver gruppe skriver, hvilke arbejdsopgaver der er, hvilke opgaver der skal afprøves, hvem der gør hvad, hvornår der er feedback fra gruppen, fra lærere eller fra klassen, og hvornår en opgave er færdig.

Det hele hænger på væggen, og alle kan følge med i arbejdsprocessen, se, hvor der skal sættes ind, og hvor man allerede er godt med. Det betyder, at strukturen er synlig for alle. Der er altid en i en gruppe, der samler op, og en, der skriver referat.

Den synlige struktur er alle glade for. Det er nemt at følge med i processen, læreren kan se, hvis der er en gruppe, der er kommet bagud og skal have hjælp til at komme videre. Og alle kan se, at processen kører og flytter sig. Lærerne fortæller, at det også er muligt at oprette små projekter i det store projekt, hvis en eller flere elever har behov for det.

»Jeg kan ikke forestille mig en anden måde at arbejde på end denne. Jeg kan slet ikke forstå, at alle ikke kan se, at dette er vejen frem. Det er sådan, man skal drive skole. For det virker«, siger Leaps-vejleder Caja Fournaise. Hun er uddannet lærer og arbejder fuld tid som Leaps-vejleder. Hun er for eksempel den, man kommer til, hvis man synes, der er noget, der halter undervejs. Hun har haft den koordinerende rolle i de fire år, Leaps har kørt på skolen.

Kickoff sætter gang i brainstorm

Et projekt på Sønderkov-Skolen begynder altid med et kickoff. Det er lærerne, der beslutter projekternes emner, og hvilke fag der skal indgå.

Emma fra 5.a fortæller, at hendes årgang arbejdede med istiden i seneste projekt. Eleverne så en film om istiden som kickoff, så alle var klar over, hvad det var, de skulle i gang med, og ideerne kunne begynde at tone frem. Derefter skrev alle elever deres ideer op på en fælles tavle.

Naturfag indgår i alle projekterne. Det ligger i selve Leaps-tankegangen. Men de andre fag indgår nogle gange, og andre gange løber de som trædesten ved siden af. Så eleverne kan godt have tysk i projektperioden på otte uger, uden at tysk indgår i projektet. Det blev for svært og for kunstigt at lade alle fag indgå i projekterne altid. Det er en af erfaringerne, skolen har gjort.

Skolens evalueringer har vist, at eleverne tidligere kunne have svært ved at gå fra en projektperiode til mere almindelig undervisning eller omvendt. Men nu har de vænnet sig til det.

Cirkeline fra 8.c beskriver en stor model, eleverne har bygget af Sønderborg i fremtiden til et projekt. Den er bygget i flamingo og gips.

»Vi cyklede rundt i Sønderborg og så alt muligt. For eksempel Alsion (koncertsal), og vi talte med mange forskellige mennesker«, siger hun og fremhæver, at de lærer rigtig meget.

»Da jeg kom her til skolen, var jeg megautryg og turde ikke stille mig op og fortælle foran en stor gruppe, men det kan jeg godt nu«.

Åben skole har en naturlig plads

»Jeg tror, det vil være rigtig godt at kunne alt det, vi lærer her, når vi kommer ud på en arbejdsplads«, mener klassekammeraten Jens.

Eleverne forklarer, at de arbejdede med byplanstegninger, med målestoksforhold, de skulle se på topografien, på bakker og omsætte det til modellen. Ligesom veje skulle tegnes, og de satte bydelene sammen til et stort kort og til en model. Det handlede om at gøre Sønderborg til verdens bedste by og helt bæredygtig. I arbejdet var der lokale firmaer med.

Åben skole har virkelig fået en betydning i Leaps-projektet. Det kan være en bilklub, en forsamling af biavlere, et grøn by-projekt og forskellige lokale aktiviteter, der kan indgå i skolens arbejde.

Efter kickoff i et nyt projekt skal eleverne sammen med lærerne udarbejde et engagerende spørgsmål. Det kan for eksempel være:

Da jeg kom her til skolen, var jeg megautryg og turde ikke stille mig op og fortælle foran en stor gruppe, men det kan jeg godt nu.

Cirkeline, 8.c

»Hvordan kan du bidrage til, at bierne stadig er her om ti år?« Et spørgsmål, der er mange svar på og mange muligheder i, men som ikke har et entydigt svar. Et spørgsmål, der ikke bare lige kan googles et svar på.

Eleverne har ordet

Emma har også oplevet at blive god til at stille sig op foran en større gruppe og fortælle. Tidligere var hun meget genert. Hendes forældre har fortalt hendes lærere, at de har oplevet en meget stor udvikling og et langt bedre selv-værd hos Emma.

Sønderkov-Skolen bruger også jævnligt metoden med, at eleverne underviser hinanden i et emne - ældre elever kan undervise yngre, men også den anden vej rundt.

At kunne tage ordet gælder også for eleverne i skole-hjem-samarbejdet, som hedder elevstyret samtale på Sønderkov-Skolen. Her er det ikke lærerne, der styrer samtalen, men netop eleven. Eleven har som opgave at fortælle, hvad de har arbejdet med, og hvordan det er gået. Så kan lærere og forældre supplere undervejs.

Hvert projekt slutter med en udstilling. Her er hele skolen involveret. Alle udsmykker, udarbejder plakater, stiller modeller op, eller hvad der nu skal til for at vise deres projekt frem. 9.-klasserne, som ikke indgår i projekterne, står for en café på udstillingsdagen. Omkring 3.000-4.000 besøgende kommer til sådan en udstillingsaften - forældre, bedsteforældre, lokale daginstitutioner, lokale virksomheder og borgere fra Sønderborg. Det er blevet et tilløbsstykke, fortæller lærerne.

Nogle udstillinger som for eksempel Sønderborg i fremtiden cykler bagefter rundt andre steder i byen, hvor den stadig kan ses.

Altid undersøgende arbejdsmetode

Lenni Andersen er naturfaglærer og har søgt til Sønderkov-Skolen netop på grund af

OM LEAPS

- Leaps står for læring og engagement gennem autentiske projekter med fokus på science. Skoler tilknyttet projektet omstiller undervisningen efter de pædagogiske principper bag projektbaseret læring.
- Undervisningen tager afsæt i autentiske problemstillinger, og med kreativt og innovativt fokus integreres relevante fag og STEM-fagene (science, teknologi, engineering og matematik) i hvert undervisningsforløb. Alle forløb, som typisk varer seks til otte uger, afsluttes med, at elevernes produkter bliver vist frem for et publikum.
- Der er fire Leaps-skoler i landet i dag. Sønderkov-Skolen i Sønderborg, Kvaglundskolen Signatur i Esbjerg, Skolen på Herredsåsen i Kalundborg og Herfølge Skole. De to sidste skoler er ikke så langt i projektet endnu.
- Kata Fonden står bag Leaps-projektet. Den almenyttige fond har netop udgivet en rapport om projektet og holdt i januar en konference. Projektchef Jesper Ingerslev understreger, at fonden blot kommer med input og holder tæt kontakt: »Det er skolerne, der driver projektet og skolen i virkeligheden«.
- Du kan læse mere om Leaps-projektet og undervisningsformen på leapsskoler.dk

Hvert projekt slutter med en udstilling ifølge Leaps-metoden. På Sønderkov-Skolen er alle involveret i at udsmykke skolen.

Leaps-projektet. Han har arbejdet med den undersøgende tilgang helt fra starten på læreruddannelsen.

»Jeg arbejder med Leaps-metoden hele året rundt, men jeg arbejder ikke med projektet hele tiden. Metoden med den undersøgende arbejdsform bruger jeg altid i naturfagsundervisningen. Metoden er også supergod for eleverne i projektopgaven, og vi har faktisk en mulighed for her at se elevernes praktiske faglige kunnen også«, siger han.

»Vi bruger modeller i undervisningen ligesom ingeniører og mange andre. Eleverne får de samme redskaber fra begyndelsen. Desuden er det dejligt, at kollegerne er så åbne over for hinanden. Vi vokser som lærere. Vi tør altid sige, hvis der er noget, vi ikke har styr på, og så træder andre ind og hjælper«, siger Lenni Andersen.

Leaps-vejleder Caja Fournaise mener, at hele forskellen ligger i længden af og dybden i projekterne.

»Eleverne opnår stor viden inden for området, og de får et andet fagsprog. De skal kunne forklare Ohms lov, og de er blevet nysgerrige på forskellige metoder og hånd-

værk undervejs. Lærerne kan følge med i, om opgaverne udfordrer eleverne, og om det kører godt. Desuden husker eleverne det hele meget bedre, når de har haft fingrene i det«, siger hun.

Lærere gør hinanden gode

Skoleåret begynder nu altid med en trivselsuge, hvor man også byder nye elever velkommen. Skolen får mange nye elever fra 7. klasse, så på det klassetrin er der et fast trivselsprojekt, for at alle kan lære hinanden bedre at kende.

Skoleleder Mette Elmerdahl fremhæver, at der er kommet ro på planlægningen, nu hvor Leaps kører på fjerde år. Samtidig kommer projektideerne mere naturligt nu: »Lærerne har virkelig lært, hvordan de gør hinanden gode. Der er meget tætte samarbejder i teamene, og alle har et fælles sprog«.

Hun fortæller, at når der opstår bump og sten på vejen, så bliver de flyttet.

»Det er et tiårigt forløb, vi skal se det i. Det kører forrygende, og vi er Unesco-skole, arbejder med FN's verdensmål og er it-skole samtidig. Skolen har altid været i udvikling.

Nogle synes, det er fedt, andre synes, det er lidt svært og en udfordring, og det skal der være plads til«.

Caja Fournaise fremhæver, at det handler om at respektere, at folk er forskellige, og at det ikke kunne lade sig gøre, hvis ikke det var tilfældet. Udfordringen er at få dannet de rigtige team, hvor alle lærere kan berige hinanden. ☘

hl@folkeskolen.dk

Fotos i denne artikel er fra et tidligere besøg på Sønderkov-Skolen, da det ikke har været muligt at komme ud og tage nye fotos. Skolen var ved redaktionens slutning lukket på grund af corona-epidemien.

VIL DU VIDE MERE

For tre år siden var *Folkeskolen* også på besøg på Sønderkov-Skolen, da eleverne på 1., 4. og 7. årgang afsluttede et projekt om havet med en stor udstilling. Det kan du læse om i artiklen: »Velkommen til udstillingen« på folkeskolen.dk/620668